

Saltdal kommune
Kirkegt. 23
8250 Rognan

Saksb.: Tore Vatne
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2018/4097
Deres ref:
Vår dato: 13.07.2018
Deres dato: 12.07.2018
Arkivkode: 434.11

Tillatelse til skadefelling av jerv på vestsiden i Saltdal

Fylkesmannen viser til søknad av 12.07.2018 fra Saltdal kommune ved Marianne Hoff om skadefelling av jerv i Saltdal kommune.

Vedtak

Fylkesmannen gir med dette tillatelse til skadefelling av én jerv i deler av Saltdal kommune og deler av Bodø kommune fra og med 13.07.2018 til og med 01.08.2018.

Tillatelsen gjelder med tilhørende vilkår nederst i brevet.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Rovviltnemnda i Nordland har fastsatt en kvote på 4 betinga fellingstillatelser for jerv i Nordland i perioden 01.06.2018 – 15.02.2019.

Etter villloven er jerv, bjørn, ulv og kongeørn fredet. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltning av disse artene. Fellingstillatelse gis for å forhindre at rovvilt gjør skade på bufe og tamrein. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland heter det blant annet:

«...2.3.5 I blå sone er skadefelling av jerv aktuelt ved akutte skadesituasjoner. I kalvingsland for rein hvor hovedflokkene kalver skal terskelen for uttak være lavere enn utenfor kalvingsland. Bestandsmålet skal så langt mulig oppnås utenfor kalvingsland i blå sone. Viktige vurderingspunkter for skadefelling av jerv i blå sone er: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. jervebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd. 2.3.6 Utenfor blå sone skal det som hovedregel gis tillatelse til uttak av jerv som forventes å gjøre skade.»

Det aktuelle området hvor det er søkt om skadefelling av jerv ligger utenfor blå sone.

Videre i forvaltningsplanen framgår det at akutte skadesituasjoner skal vurderes ut fra:

- Antall sau/rein påvist drept av fredet rovvilt, tap siste uke og tapsutvikling, vil bli tungt vektlagt.

Antall sau/rein i beiteområdet vil være av betydning.

- Anslåtte tap av sau/rein til fredet rovvilt den siste tiden, bl.a. manglende lam ut i fra søyenes kodemerking,

- Kunnskap om rovviltforekomst i det aktuelle området, herunder også evt. samlet belastning fra flere rovviltarter.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, jf. rovviltforskriftens § 9 om fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark
- b) skadenes omfang og utvikling
- c) potensialet for framtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivarettatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Jervebestanden i Nordland

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv er 1. oktober hvert år for yngleregistrering og 15. desember hvert år for DNA-analyser. Vi viser også vurderinger gjort i Rovviltneemndas vedtak om kvote for betinget skadefelling, samt nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

I Nordland er det påvist hhv. 13, 10 og 9 ynglinger de siste tre årene. Foreløpige resultater fra årets yngleregistrering per 22. mai viser 11 dokumenterte/antatte ynglinger kilde: Rovbase. Endelig rapport fra Rovdata med minimum antall ynglinger av jerv fra siste år kommer ca. 1. oktober.

NINA Rapport 1483 *DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2016 og 2017* viser at det ble påvist 77 ulike jerver i Nordland vinteren 2016 og 61 ulike jerver vinteren 2017. I 2017 var første året med heldekkende DNA-innsamling også på svensk side av grensa, og vi ser at mange av jervene som er påvist i Nordland også er registrert i nabofylker eller naboland (28 av 61 jerv i 2017).

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Den aktuelle situasjonen

Det er nå påvist to tap av sau til jerv i Skjevelfjellet i Saltdal, samt flukt-adferd hos sau og manglende lam i området.

Det pågår tilsyn med kadaverhund i beiteområdet.

Forebyggende tiltak

Saltdal beitelag har for 2018 fått tilsagn om kr 100.000,- til utvida tilsyn ved akutte tap. Saltdal sauesankelag har for 2018 fått tilsagn om 480.000 til utvida tilsyn med vokterhund, utvida tilsyn ved akutte tap, kurs og radiobjeller.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling skal være et virkemiddel for å felle et bestemt skadevoldende individ av rovdyr. Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som prioritert beiteområde for sau, hvor det altså skal være en lav terskel for å innvilge skadefelling. Det at terskelen for uttak er lav betyr imidlertid ikke at tilstedeværelsen av rovvilt i et prioritert beiteområde i seg selv gir grunnlag for felling. I ethvert vedtak om skadefelling skal det gjøres en konkret og helhetlig vurdering av den enkelte situasjon i tråd med krav nedfelt i gjeldende regelverk, og vedtak om uttak kan bare fattes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Den regionale forvaltningsplanens inndeling av regionen i prioriterte beiteområder og prioriterte rovviltområder skal legges til grunn i disse vurderingene, men ikke som eneste kriterium.

Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltneemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Vi vil imidlertid påpeke at den arealdifferensieringen som er valgt i Nordland etter vår vurdering ikke er noen god løsning. Med fragmenterte områder prioritert til rovvilt er det vanskelig å oppnå bestandsmålene innenfor disse områdene uten at leveområdene også i betydelig grad berører prioriterte beiteområder. Med gjeldende arealdifferensiering er det derfor vanskelig å forvalte soneinndelingen tydelig.

Jerv og gaupe er de rovviltartene som forårsaker størst tap av sau i Nordland. Saltdal er blant de kommunene som har hatt høyest tap de siste årene, og tapene på vestsiden av kommunen var svært store i 2017.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for å innvilge søknaden:

- Tapene er relativt ferske, noe som sannsynliggjør at skadevolder fortsatt kan være i området.
- Vi er fortsatt tidlig i beitesesongen og det er vanskelig å gjennomføre andre effektive tapsreducerende tiltak. Erfaringsmessig øker tapene til jerv mot slutten av beitesesongen.
- Det aktuelle området ligger innenfor prioritert beiteområde for sau. Det er et mål om at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensiale i prioriterte beiteområder.
- Saltdal er blant de kommunene som har hatt høyest tap til jerv de siste årene.
- Bestandsmålet for jerv er oppnådd.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for ikke å innvilge søknaden:

- Sjansen for å lykkes med fellingsforsøk om sommeren er små.
- På denne tiden av året er det en sjanse for å felle mordyr som har små unger som er avhengige av mora.

Konklusjon

Ut fra nylige påvist tap til jerv, tapshistorikk i området, områdets betydning som beitemark og områdets status som prioritert beiteområde, vurderer vi at det er grunnlag for å tillate skadefelling av jerv.

Det er svært vanskelig å lykkes med skadefellingsforsøk på jerv på barmark. Skadefelling er imidlertid et tilgjengelig virkemiddel i rovviltforvaltninga, med politiske føringer om lav terskel i prioriterte beiteområder.

Det er viktig at fellingsforsøket styres mot ferske tap. Da er det en viss mulighet for å lykkes.

Vilkår knyttet til vedtaket

1. Tillatt område for felling:
Saltdal kommune vest for Saltdalselva og nord for Russåga/Kvitbergvatnet, og de tiliggende sørøstlige delene av Bodø kommune, avgrenset av Skjerstadfjorden, Misvær fjorden og veien over til Beiarn.
2. Fellingsforsøket skal etter beste evne rettes mot skadevoldende individ. Fellingsforsøket skal derfor styres til det aktuelle tapsområdet, der tapene sist har skjedd og der de eventuelt utvikler seg videre.
3. Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Det fastsettes ramme for utbetaling av godtgjøring på

inntil kr 30 000,-. Denne rammen omfatter også dekking av arbeidsgiveravgift og feriepengar. Maksimal døgnset per jeger er kr 1600,-. Videre stilles det kr 10 000,- til rådighet til dekking av utgifter (ikke lønn) til personellet, jf. forskriften § 9.

Kortfattet rapport (fellingsinnsats, aktivitet av rovvilt og erfaringer med fellingsforsøket), samt krav om refusjon sendes samlet til Fylkesmannen i Nordland snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 20.09.2018.

Merk at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15.

4. Kommunen er ansvarlig for å oppnevne deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Fylkesmannen før fellingsforsøket starter. Alle som deltar på fellingslaget må være kjent med dette brevets innhold. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at deltagerne har avlagt storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret. Det bør være et begrenset antall deltagere av gangen, slik at man får et hensiktsmessig fellingsforsøk.
5. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling med rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. §§ 15 og 16 i Forskrift av 22.03.2002 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.
6. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Hos Fylkesmannen kan det på dagtid gis beskjed på telefon 75 53 15 00 og etter arbeidstid på Fylkesmannens vakttelefon 478 29 091. Den som feller dyr skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.
7. Dersom rovvilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
8. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
9. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning i Trondheim. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på rovdatas nettside (www.rovdata.no), under Instrukser.
10. Bruk av hund vil i mange tilfeller være effektivt for å lokalisere rovvilt. Normalsituasjonen er derfor at hund i de fleste tilfeller medbringes, både for jaktlige formål og for evt.

ettersøk. Det er videre normalt at hunden i slike tilfeller føres i bånd. For de tilfeller der det også vurderes bruk av løs hund under felling, vises det til at unntak fra sikringsreglene i hundeloven kan gis av kommunen, jf. hundeloven § 9e. Fellingslaget er selv ansvarlig for å innhente slik tillatelse hos kommunen. Bruk av løs, på drevet halsende hunder er ikke tillatt ved fellingsforsøk på jerv, jf. viltlovens § 23. Fylkesmannen viser også til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/ jaging av beitedyr.

11. Fellingslaget skal gi en kort statusrapport for fellingsforsøket minimum annethvert døgn, dette kan gjøres per SMS til vakttelefonen, 47829091.

12. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.

En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
fung. fylkesmiljøvernssjef

Kjell Eivind Madsen
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi, per e-post:

Bodø kommune
Mattilsynet region nord
Midtre Nordland Nasjonalparkstyre
Miljødirektoratet
Nordland Bonde- og småbrukarlag
Nordland Bondelag
Nordland reindriftssamers fylkeslag
Nordland Sau og geit
Norges Naturvernforbund – Nordland
Rovviltneemnda i Nordland
Salten politidistrikt
SNO Nordland
Statskog Fjelltjenesten